

Viorel Găină

GĂINĂ, Viorel

Studii: doctor în drept, Universitatea din București (1996); Facultatea de Drept din cadrul Universității din București (1983).

Activitate: avocat (din 1998); membru în Consiliul Baroului Dolj (din 2007); formator la Institutul Notarial Român (din 2012); cadru didactic universitar la Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova, unde a parcurs până în prezent următoarele trepte ale carierei didactice: profesor universitar (din 2003); conferențiar universitar dr. (1997-2003); lector universitar (1992-1997); prodecan al Facultății de Drept (2000-2008; 2016 – prezent); membru în Senatul Universității (2000-2008); membru în Colegiul de redacție al Revistei de Științe Juridice Craiova (2000-2008) (2017-prezent); membru în Comisia nr.7 Drept la Consiliul National de Evaluare și Acreditare Academică (1997-2000).

Publicații: Autor a numeroase lucrari, dintre care: Regimul juridic al investițiilor străine și condiția juridică a investitorilor străini în România (1996); Drept civil. Ideea curgerii timpului și consecințele ei juridice (2002 – coautor); Drept comercial român. Comercianții persoane fizice și juridice. Fondul de comerț. Auxiliarii comercianților (2003); Drept comercial român. Introducere în dreptul comercial. Faptele de comerț (2003); Drept comercial român. Introducere în teoria generală a obligațiilor comerciale. Contracte comerciale speciale (2003). Curs de drept comercial român (2003); Drept civil. Contracte speciale (2004 – coautor); Drept comercial român (2010 – coautor); Drept comercial român Introducere în dreptul comercial. Întreprinderea. Fondul de comerț. Comercianții (2017); Contracte aferente exploatării întreprinderii comerciale (2017). Autor a peste 70 de articole în materia dreptului comercial, dreptului mediului, dreptului civil și al insolvenței, publicate în reviste de specialitate (Revista de Științe Juridice, Revista de Drept Comercial, Dreptul, Tribuna Economică etc.)

Viorel Găină

ETICĂ ȘI INTEGRITATE ACADEMICĂ

Editura Universitaria
Craiova, 2020

Referenți științifici:

Prof.univ.dr. Belu Constantin - Universitatea din Craiova

Prof.univ.dr. Olteanu Edmond Gabriel - Universitatea din Craiova

Copyright © 2020 Editura Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurii Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

GĂINĂ, VIOREL S.

Etică și integritate academică: curs universitar / Viorel Găină. -

Craiova: Universitaria, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-14-1469-7

17

© 2020 by Editura Universitaria

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețelele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

CAPITOLUL I

ETICA ȘI INTEGRITATEA

A. Organizarea temei

I. Unități de parcurs

1. Etica, morala și deontologia
2. Etica universitară
3. Integritatea academică

II. Obiectivele temei

1. Definirea conceptelor de etică, morală, moralitate și integritate;
2. Sesizarea diferențelor dintre morală și moralitate;
3. Cunoașterea semnificației conceptului de deontologie;
4. Informarea privind conținutul Cartei Universitare și a Codului de etică universitară;
5. Informarea privind CEMU, CNATDCU și CNECSDTI ca structuri consultative ale MENCS

III. Bibliografie

1. C. Ghigheci, Etica profesiilor juridice, Ed. Hamangiu, București, 2017;
2. I. Ceterchi, I. Craiovan, Introducere în teoria generală a dreptului, Ed. All, București, 1993;
3. N. Popa, Teoria generală a dreptului, Ed. All Beck, București, 2002;
4. E.E. Ștefan, Etică și integritate academică, Ed. ProUniversitaria, București, 2018;
5. M. Djuvara, Teoria generală a dreptului. Drept rațional. Izvoare și drept pozitiv, Ed. All Beck, București, 2005.

B. Teoria temei

Secțiunea I. Etica, morala și deontologia

§1. Noțiunea de etică

1. Etimologia cuvântului etică

Termenul „etică” provine din limba greacă. Cuvântul „ethos” se traduce prin „felul sau maniera de a fi”. Etica și morala sunt sinonime în conținut. Ceea ce în limba greacă este „ethos”, în limba latină înseamnă „mores” (morală). Dar și unul și celălalt termen înseamnă „moravuri”.

2. Semnificații ale termenului „etică”

Etica este, în viziunea Dicționarului explicativ al limbii române (DEX 2009), „știința care se ocupă cu studiul principiilor morale, cu legile lor de dezvoltare istorică, cu conținutul lor de clasă și cu rolul lor în viața socială”.

În dicționarul Webster, etica este definită ca „o disciplină care ne pune față în față cu ceea ce este bun și rău și cu datoria și obligația morală”.

Nu este mai puțin adevărat că etica are și o semnificație filozofică adică de ramură a filozofiei care se ocupă cu cercetarea problemelor de natură morală pentru a găsi răspunsuri la ce este bine sau rău ori cum trebuie să ne comportăm.

3. Ce este totuși etica?

Etica poate fi privită și ca știința care ca obiect studiul moravurilor pentru construcția arhitecturii caracterului. Etica poate fi denumită și știința realității morale, care se ocupă cu cercetarea problemelor de ordin moral. Etica este știința¹ care are ca obiect cercetarea problemelor de ordin moral în căutarea unor răspunsuri la ce este bine și ce este rău ori la cum trebuie să ne comportăm în formarea caracterului. Etica se găsește în cărți, iar morala în viață².

---

¹ C. Ghigheci, Etica profesiilor juridice, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 9 și următoarele.

² G. Socaciu, Fundamentele eticii academice în Volumul Deontologia academică. Curriculum cadru, coordonator Liviu Papadima și colaboratorii, Ed. Universității din București, 2017, p.10.

§2. Noțiunea de morală

1. Semnificații ale termenului de morală

Termenul de morală provine din latinescul „*mos-mores*” care înseamnă moravuri, obiceiuri.

Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române (DEX 2009), morală este „ansamblul convingerilor, aptitudinilor, deprinderilor reflectate și fixate în principii, în norme, reguli determinate istoric și social, care reglementează comportarea și raporturile indivizilor între ei, precum și dintre aceștia și colectivitate și a căror respectare se întemeiază pe conștiința și opinia publică³.”

Morală are înțelesul unui ansamblu de norme de comportare a oamenilor în societate între ei și față de colectivitate, care, în caz de nerespectare, sunt susceptibile de a fi sancționate specific prin oprobriul public sau prin trăiri interioare în sfera conștiinței (ex.: păreri de rău; muștrări de conștiință; regrete; etc.) și nu prin sancțiuni prevăzute de lege.

2. Conținutul conceptelor de morală și norme morale

Morală, ca ansamblu de norme, cuprinde, indiferent de valențele etimologice, lexicale ori de altă natură, normele cu un pronunțat caracter social și în conexiune cu educația, justiția și democrația.

Norma morală are ipoteză și dispoziție, dar nu are sancțiune juridică. Cu toate acestea, ea constituie suportul unor comportamente umane în diversitatea relațiilor în care intră oamenii în cadrul activităților sociale, politice, profesionale, în mod individual sau de grup.

3. Ce este totuși, morală?

Morală este tot atât de veche precum este societatea și „a jucat și continuă să joace un rol deosebit de important în reglementarea relațiilor sociale și asigurarea ordinii sociale.”⁴

---

³ *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, Editura Univers Enciclopedic, 2009 .

⁴ I. Ceterchi, I. Craiovan, *Introducere în teoria generală a dreptului*, Ed. All, București, 1993, p. 32.

Morala provine din „vocea interioară a fiecăruia”⁵ și „are ca obiect aprecierea faptelor interne de conștiință.”⁶

Oamenii își călăuzesc conduita prin raportare la preceptele și normele morale. Binele și răul, corectitudinea sau incorectitudinea, iar ce este just sau injust constituie repere la care aceștia își călăuzesc comportamentul. Mai mult decât atât, conștiința lor interioară este cea care dictează conduita.

Morala este „ansamblul normelor de conviețuire, de comportare a oamenilor, unii față de alții și față de colectivitate și a căror încălcare nu este sancționată de lege, ci de opinia publică”⁷.

Morala este „totalitatea convingerilor, atitudinilor, deprinderilor, sentimentelor, normelor, regulilor determinate istoric și social care reglementează comportamentul și raporturile indivizilor între ei, precum și dintre aceștia și colectivitate (familie; grup; clasă; națiune; societate) în funcție de categoriile bine, rău, datorie, dreptate, nedreptate și a căror respectare se întemeiază pe conștiința și opinia publică”⁸.

Morala⁹ este un ansamblu de norme, de judecăți, idei și precepte despre bine și rău, corect și incorect, just și injust, care călăuzesc comportamentul uman în căutarea și împlinirea binelui.

Morala se deosebește prin aceea că este considerată un fenomen real constând într-un ansamblu de reguli de bună purtare care țin de comportamentul zilnic, de viața reală a indivizilor și colectivităților în timp ce etica este teoria care are ca obiect de studiu acest fenomen real.¹⁰

---

⁵ I. Craiovan, *Tratat de teoria generală a dreptului*, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 191.

⁶ I. Craiovan, op. cit., 2007, p. 191, preluat din M. Djuvara, *Teoria generală a dreptului*, București, 1930, Vol. 1, p. 101.

⁷ Dex online, *Dicționar român*, conform webdex.ro/online/dicționar/morală accesat la 30.09.2018.

⁸ G. Tigu, *Etica afacerilor în turism*, Ed. Uranus, București, 2003, p.11.

⁹ I. Ceterchi, I. Craiovan, op. cit., 1993, p. 32.

¹⁰ I. Bățlan, *Philosophia moralis, Prelegeri de etică*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1997, p.9.

§3. Noțiunea de moralitate

1. De ce trebuie să fim morali?

Moralitatea este o componentă frecventă în comportamentul nostru zilnic. Dar, întrebarea care se pune este de ce trebuie să avem un asemenea comportament? Ne este teamă de lege? Avem respect și afecțiune față de ceilalți? Suntem dominați de milă sau rațiunea ne dictează să fim așa? În fiecare zi luăm decizii cu încărcătură morală. De ce totuși o facem? Vrem să avem principii pe care să le aplicăm? Vrem să facem cât mai mult bine celor din jur sau vrem să ne construim frumos caracterul ca persoane morale ori să ne dezvoltăm capacitatea privind sentimentele morale ale compasiunii și generozității?

Există, totuși, dincolo de asemenea interogații și de răspunsurile la acestea, o moralitate comună formată din ansamblul tuturor elementelor cotidiene de morală.

Dezvoltarea teoretică¹¹ a instituțiilor de bază ale moralei a fost făcută în cadrul marilor teorii asupra moralei precum deontologismul (Immanuel Kant), utilitarismul (John Stuart Mill) și etica virtuții (Aristotel).

2. Moralitatea în viziunea lui Immanuel Kant

Immanuel Kant consideră moralitatea ca pe o „voință bună” adică dispoziția unei ființe umane raționale, imperfecte de a acționa din datorie. O acțiune este morală prin ea însăși, deoarece corespunde celor mai înalte exigențe ale rațiunii. O persoană morală are conștiință și este supusă rațiunii sale, fără excepție.

Un alt concept al eticii Kantiene este „demnitatea umană”, conform căreia orice ființă rațională are o valoare

---

¹¹ C. F. Moraru, Mari teorii etice din istoria filozofiei. Etica virtuții, deontologismul, utilitarismul și prescriptivismul universal, în C. Aslan, C.F. Moraru, Radu Paraschiv, Curs de deontologie și integritate academică, Ed. Universității de Arte, București, 2018, p. 39 și următoarele.

intrinsecă dincolo de orice preț. Această valoare presupune obligația de a nu trata ființele umane ca pe simple mijloace în alte scopuri. Ființa umană trebuie respectată în privința demnității sale ca scop și nu ca mijloc.

3. Moralitatea în viziunea lui John Stuart Mill

John Stuart Mill, în lucrarea „Despre libertate”¹², pune „în discuție” natura și limitele puterii pe care societatea o poate exercita în mod legitim asupra individului. Potrivit teoriei lui J. S. Mill, fiecare are dreptul de a acționa cum dorește în condițiile în care faptele acestuia nu îi lezează pe ceilalți. Societatea nu are dreptul de a interveni, atâta timp cât faptele celui care le săvârșește se răsfrâng exclusiv asupra acestuia, chiar dacă prin ele „persoana respectivă își face rău, exceptându-i pe cei care nu au discernământul faptelor lor (ex.: copiii, incapabilii). Este promovată, astfel, ideea că o acțiune nu poate fi restricționată pentru că încalcă o convenție morală a unei societăți.

O altă idee a lui J. S. Mill este cu privire la susținerea libertății de exprimare, ca o condiție a progresului intelectual și social. Orice idee nespusă poate conține elemente utile. Mai mult decât atât, a asculta păreri false este util din două motive: ”indivizii sunt mai dispuși să renunțe la opiniile eronate atunci când se află într-o dezbatere; teoriile corecte vor fi susținute continuu și reafirmate, „nefiind doar propoziții unanim acceptate ca adevărate”.

În sfârșit, cu privire la constrângere, J. S. Mill, afirmă că aceasta nu trebuie să apară din a impune altora concepții privind modul de viață ori de conduită. Schimbarea unui individ poate fi făcută doar prin ”discuția de orice fel” deoarece individul este suveran „asupra lui însuși”.

J. S. Mill afirmă, în concluzie, că societatea are mult mai mult de câștigat dacă se respectă libertatea individuală. Omul trebuie lăsat să traiască după propriile reguli și nu după

---

¹² ro.wikipedia.org/wiki/John_Stuart_Mill accesat la data de 30.09.2018.

reguli impuse din exterior „atâta timp cât faptele sale nu au consecințe negative asupra altora”.

4. Moralitatea în viziunea lui Aristotel

Aristotel, în „Etica nichomahică”¹³ pune în „discuție” ideea fericirii și ideea virtuții. Cele două idei analizează condițiile în care „slăvirea sau blamarea sunt potrivite” în raport cu natura plăcerii și a prieteniei. Aristotel afirmă că ”există diferențe de opinie despre ceea ce este cel mai bun pentru oameni și aceste diferențe trebuie rezolvate”. El se întreabă cu privire la: „Care este binele?” În răspunsul la această întrebare el consideră că oricare ar fi, binele are trei caracteristici, și anume: este dezirabil în sine; nu este dezirabil pentru un alt lucru; toate celelalte lucruri sunt dezirabile pentru el”.

În concluzie, potrivit teoriei lui Aristotel, omul trăiește pentru scopul binelui cel mai înalt care subordonează toate celelalte scopuri (ex.: sănătatea; bunăstarea) care sunt dorite, pentru că ele promovează „binele și nu pentru că sunt ele însele binele”.

O acțiune morală este o acțiune fără răsplată. Noi suntem produsul libertății noastre, dar a fi moral nu înseamnă să faci ce simți ci ceea ce trebuie sau ceea ce îți dictează conștiința. Dacă ne urmăm conștiința înseamnă că suntem prudenți și putem să înlăturăm toate îndoielile cu privire la bine și la rău. Dacă suntem corecți, drepturile noastre sunt respectate și putem trăi în armonie. Există moralitate acolo unde există dreptate, corectitudine, gratuitate și nu răsplată. Moralitatea este o responsabilitate pe care o avem în primul rând față de noi înșine.

5. Ce este moralitatea?

Moralitatea este însușirea a ceea ce este moral, adică o conduită în conformitate cu principiile morale ale unei persoane sau ale unei colectivități. Moralitatea este calitatea umană de a avea o bună conduită sau un sistem de idei bazate pe standarde de dreptate și corectitudine. Ea este o manifestare efectivă a

---

¹³ ro.wikipedia.org/wiki/Etica_Nichomahică accesat la data de 30.09.2018.

moralei, prin atitudine și conștiință, fiind susținută de principii morale. Moralitatea cuprinde chiar și fenomenele care țin de conștiința morală, de calitățile și defectele morale, judecățile și sentimentele morale.

6. Diferența dintre morală și moralitate

Morala este un ansamblu de norme de conviețuire, de comportare a oamenilor, unii față de alții și față de colectivitate și a căror încălcare nu este sancționată de lege, în timp ce moralitatea este manifestarea efectivă a moralei, prin atitudine și conștiință.

Morala are caracter proiectiv, programator, pe când moralitatea are caracter real, practic.

§4. Deontologia sau etica profesională

1. Semnificații ale termenului de „deontologie”

Termenul „deontologie” provine din limba greacă prin juxtapunerea cuvintelor „deon”, care înseamnă ceea ce trebuie făcut și „logos”, care înseamnă studiu. Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, termenul „deontologie” înseamnă totalitatea normelor de conduită și obligațiilor etice ale unei profesii (DEX 2009).

În esența sa, termenul „deontologie” constă într-un sistem de norme de conduită etică în exercitarea unei profesii. În mod frecvent, întâlnim exprimări de genul „deontologie medicală”, „deontologia funcției publice”, „deontologie juridică”, „deontologie în cercetare”, etc. În fiecare dintre cazuri, deontologia sau etica profesională cuprinde ansamblul de îndatoriri care-i revine persoanei respective în exercitarea profesiei, în raporturile cu cei cu care colaborează (ex.: medicul, în raporturile cu bolnavii și cu ceilalți medici și alt personal medical auxiliar; avocatul în relațiile cu clienții și cu ceilalți colegi avocați și cu instanțele; cercetătorul, în relațiile cu ceilalți colegi și cu personalul auxiliar de cercetare; cadrul didactic, în relațiile cu elevii ori studenții și membrii corpului didactic).

Normele deontologice reprezintă un segment important al normelor de conviețuire socială. Aceste norme s-au format treptat, spontan și au depins mai mult de uzanțe decât de morală sau de drept¹⁴.

Ele pot fi însușite colectiv și înscrise într-un statut, regulament sau cod deontologic.

2. De ce este nevoie de etica profesională?

Profesionistul trebuie ca în exercitarea profesiei sale să fie dominat de un comportament care să urmărească realizarea binelui. Scopul urmărit de oricare persoană trebuie să fie atingerea fericirii, iar activitatea profesională este un foarte bun mijloc de realizare a acesteia. Gândirea și faptele omului în cadrul activității profesionale trebuie să urmărească înfăptuirea binelui. În cadrul diferitelor profesii există elaborate coduri deontologice în care sunt prevăzute noțiuni, reguli și etaloane de comportament în exercitarea acestora. Sunt prevăzute în codurile respective și faptele care sunt incompatibile cu deontologia și sancțiunile care se aplică în cazul săvârșirii acestora.

În Codul deontologic al avocaților din Uniunea Europeană, care de la data de 01.01.2007 este și Codul deontologic al avocaților români, există norme deontologice care consacră principiile generale ale exercitării profesiei de avocat (ex.: independența; încrederea și integralitatea morală; secretul profesional; interesul clientului; etc.) precum și în relațiile cu magistrații (ex.: respectul față de judecător; caracterul contradictoriu al dezbaterilor; etc.) sau în relațiile dintre avocați (ex.: confraternitatea; cooperarea dintre avocați; comunicarea cu partea adversă; pregătirea continuă; răspunderea pecuniară; etc.).

---

¹⁴ I. Ceterchi, I. Craiovan, op. cit., 1993, p. 31; N. Popa, Teoria generală a dreptului, Ed. All Beck, București, 2002, p. 130.

În Codul de „deontologie medicală”¹⁵ aprobat de Colegiul medicilor din România și intrat în vigoare la data de 06.01.2017, întâlnim principiile fundamentale ale exercitării profesiei de medic (ex.: nediscriminarea; respectul demnității ființei umane; independența profesională; respectul față de confrăți; etc.) precum și reguli privind consimțământul pentru intervenția medicală (ex.: consimțământul liber al pacientului; consimțământul în cazul minorilor; informarea prealabilă a pacientului; consimțământul în cazul de urgență; etc.) ori cu privire la secretul profesional (ex.: păstrarea secretului profesional al situației medicale a pacientului; transmiterea informațiilor medicale ale pacientului; etc.) dar și reguli de comportament profesional și etic (ex.: păstrarea prestigiului profesiei; abținerea de la acte și fapte nedeontologice; dreptul pacientului la o a doua opinie medicală; etc.).

Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică aprobat prin Hotărârea nr. 1/2018 al Colegiului Psihologilor din România și publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 143 din 23 februarie 2019, cuprinde reguli de conduită în exercitarea profesiei de psiholog cu privire la competență și responsabilitatea profesională și socială a psihologului, integritatea profesională a acestuia și standardele specifice profesiei.

Nu în ultimul rând, poate ca ar trebui menționate și câteva norme și principii privind deontologia cercetătorului, cuprinse în Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare, care se referă la buna conduită în monitorizarea și evaluarea cercetării științifice, în comunicarea și diseminarea rezultatelor cercetării dar și cu privire la respectarea ființei și demnității umane, la evitarea suferinței animalelor folosite în cercetare și la ocrotirea și refacerea mediului natural și a echilibrului ecologic. De remarcat că în

---

¹⁵ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 981 din 07 decembrie 2016.

materie de cercetare-dezvoltare există și coduri deontologice pe domenii (ex.: cercetare medicală; cercetare agricolă; cercetare industrială; cercetare didactică; etc.).

3. Ce este totuși, deontologia?

Deontologia este acea parte a eticii care studiază normele și obligațiile specifice exercitării unei activități profesionale. Obiectul de abordare al deontologiei constă în ansamblul normelor de conduită și de obligații pe care trebuie să le respecte o persoană în exercitarea profesiei sale.

În raport cu specificul profesiilor există „deontologia medicală”, „deontologia cercetării”, „deontologie juridică”, etc.

Secțiunea a II-a Etica universitară

§1. Etica universitară și valorile sale

1. Noțiunea de etică universitară

Etica universitară este un ansamblu de norme privind valorile la care trebuie să se raporteze conduita membrilor comunității academice în activitatea desfășurată în mediul universitar. Formarea viitorilor intelectuali nu poate fi făcută în afara unui climat de responsabilitate profesională și socială, de respect, grijă și toleranță în care să primeze meritocrația, dreptatea și echitatea.

Legea educației naționale nr. 1/2011 cuprinde atât dispoziții de principii privind etica în învățământul superior precum și dispoziții speciale identificate chiar sub denumirea de „etică universitară”. În art. 118 din Legea nr. 1/2011 în care sunt enunțate principiile care guvernează sistemul național de învățământ superior întâlnim multe principii care se referă la etica universitară (ex.: principiul libertății academice; principiul echității; principiul transparenței; principiul autonomiei universității; etc.). Mai mult decât atât, în art. 306 din Legea nr. 1/2011 se dispune că la nivelul fiecărei universități funcționează comisia de etică universitară care are ca atribuții analiza și

soluționarea abaterilor de la etica universitară, elaborarea de rapoarte anuale privind respectarea eticii universitare și de cercetare și prezentarea acestora rectorului și senatului, dar și elaborarea Codului de etică și deontologie universitară pe care-l propune senatului pentru a fi înscris în Carta universitară. Comisia de etică poate fi sesizată de orice persoană din universitate sau din afara acesteia, păstrându-se confidențialitatea identității autorului.

Abaterile grave de la buna conduită în cercetarea științifică și activitatea universitară sunt prevăzute în art. 310 din Legea nr. 1/2011 și constau în: plagierea rezultatelor sau publicațiile altor autori; confecționarea de rezultate sau înlocuirea rezultatelor cu date fictive; introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțare.

În metodologia¹⁶ de etică și integritate în procesul de evaluare instituțională a universităților din România elaborată în cadrul Proiectului ”Pregătiți pentru a inova, pregătiți pentru a răspunde mai bine nevoilor locale. Calitate și diversitate a universităților din România elaborată de Asociația pentru Implementarea Democrației (AID), Ministerul Educației Naționale (MEN) și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) este prezentat în Capitolul II sistemul de valori etice la care se raportează activitatea de evaluare instituțională a universităților.

Sistemul de valori etice universitare este cadrul de manifestare a regulilor morale și de integritate privind relațiile moral-profesionale dintre membrii¹⁷ comunității academice și între aceștia și cei din exterior.

---

¹⁶ http://pe.forhe.ro/sitesdefault/files/metodologie_etica_consultare.pdf accesat la 15.10.2018.

¹⁷ E. Socaciu, C. Vică, E. Mihailov, T. Gibea, V. Mureșan, M. Constantinescu, Etică și integritate academică, Ed. Universității din București, 2018, p.14.

Valorile etice universitare la care se raportează activitatea de evaluare instituțională sunt: libertatea academică; autonomia personală; transparența; etica relațiilor între membrii comunității academice; respectul, grija și toleranța; dreptatea și echitatea; profesionalismul; primatul meritocrației; responsabilitatea profesională și socială.

Metodologia mai înainte menționată apreciază în secțiunea 22, pct. 8, că în raport de sistemul de valori etice, sunt considerate abateri în mediul academic următoarele fapte: obstrucționarea activității didactice de cercetare științifică, administrativă sau a oricărei alte funcții în universități; fraudă, sub orice formă, în procesul de învățământ, de cercetare științifică precum și în cadrul celorlalte activități din universitate; acceptarea lipsei de reacție față de corupție, favorizarea acesteia, obținerea, pretinderea sau nerefuzarea unor avantaje necuvenite; inducerea în eroare a conducerii universității prin dezinformare; agresarea fizică sau morală săvârșită sub orice formă împotriva membrilor comunității universitare sau în legătură cu activitatea în toate formele de manifestare a acesteia; favoritismul sub orice aspect; consumul de alcool, droguri sau alte substanțe interzise în activitățile universitare; practicarea unor atitudini inadecvate insultătoare sau obscene și folosirea unui limbaj neconform; denigrarea publică a personalului sau instituției; organizarea de activități nepermise în universitate; distrugerea, alterarea sau falsificarea documentelor și a bazelor de date; pătrunderea neautorizată în spațiile cu acces special; utilizarea și provocarea cu vinovăție de prejudicii patrimoniului universității.

În privința eticii academice, pe fondul autonomiei universitare, universitățile își pot elabora Carta universitară din care face parte și un cod de etică și deontologie profesională (art. 130 din Legea nr. 1/2011).